

Exordium

*Jesus Kristus er oppstanden! Det er påskedagens bud.
Juble, kristne, med hinannen, underet er skjedd av Gud!
Villig gav sitt liv han hen, veldig tok han det igjen.
Bort da med langfredagsorgen! Signe Gud vår påskemorgen!* NoS. 186,1

Med disse ordene av salmedikter Peter Andreas Jensen, konstaterer vi at påskedagsgleden er et faktum. Vi reiser oss og hyller den oppstandne Jesus ved å synge vårt høytidsvers. Han er oppstanden, store bud.

Høytidsvers: 177 Han er oppstanden, store bud

Prekentekest: Joh 20,1-10

Tidlig om morgenen den første dagen i uken, mens det ennå er mørkt, kommer Maria Magdalena til graven. Da ser hun at steinen foran graven er tatt bort. Hun løper av sted og kommer til Simon Peter og den andre disippelen, han som Jesus hadde kjær, og hun sier: «De har tatt Herren bort fra graven, og vi vet ikke hvor de har lagt ham.»

Da dro Peter og den andre disippelen ut og kom til graven. De løp sammen, men den andre disippelen løp fortere enn Peter og kom først. Han bøyde seg fram og så linklærne ligge der, men gikk ikke inn i graven.

Simon Peter kom nå etter, og han gikk inn. Han så linklærne som lå der, og tørkleet som Jesus hadde hatt over hodet. Det lå ikke sammen med linklærne, men sammenrullet på et sted for seg selv. Da gikk den andre disippelen også inn, han som var kommet først til graven. Han så og trodde. Fram til da hadde de ikke forstått det Skriften sier, at han måtte stå opp fra de døde. Disiplene gikk så hjem.

Påske er kos og stemning, og helst solrike fridager, gode samvær med familien. Påske er å kjenne vårsola virke ... til tider også bakom skyer og regn. Det er å se at snøen tiner. Det er et tegn vi vet å tyde. Det går mot vår og sommer. Snart bryter naturen ut i skaperverkets fulle skrud.

For den som er kristen vil alltid påske ha en dypere mening enn skiturer på fjellet og påskekos. Påske handler først og fremst om Jesus. Verden over ringer kirkeklokkene inn til høytid i dag. Flere av oss har fulgt påskens drama på nært hold. Opplevd de ulike stemningene, og levd oss inn i det som skjedde. Palmesøndag med inntoget i Jerusalem. Skjærtorsdag med fotvaskingen og nattverdens innstiftelse. Og altså langfredagens lidelse. Alle gudstjenester med preg av hendelsen som formidles, gjennom ulike uttrykksformer, ord og toner.

For det var et sjokk for vennene til Jesus å miste ham. De var så uforberedt, selv om Jesus hadde sagt det på forhånd. De hadde ikke tatt det til seg. Det gikk så fort fra hyllest palmesøndag til korsfestelse og død. Så kort tid imellom. Korsfestelsen var den grusomste, mest vanærende og verst tenkelige utgangen på livet noe menneske kunne ha. Stikk i strid med hva vi er vant med å tenke, var ikke korsfestelse en aktuell og tenkelig slutt på historien om Messias for jødiske messias-ventere. Ingen hadde tatt innover seg muligheten for en slik vannære.

Vi vet hvordan det er, i hvert fall kjenner jeg igjen situasjonen når noen mister en av sine kjære. Selv om de har fått et og annet forvarsel i form av en alvorlig diagnose, så er det ofte vanskelig å ta det helt til seg. Så lenge det er liv er det håp. Når døden inntreffer trenger man tid. Man må omstille seg og venne seg til tanken. Sorgen er en tung prosess å gå inn i. Det var der de var i morgentimene, disiplene, menn og kvinner – i sorgens mørke landskap.

Brått og helt uforberedt kom påskemorgen som en vakker soloppgang. Det er som vi fornemmer vårluften og aner en gryende fuglesang. Vi hører Maria Magdalena gå med sorgtunge skritt mot graven, for ennå er det mørkt.

Så endres takten – hektisk aktivitet, raske fottrinn, hjem etter de elleve – har dere hørt?! Rask spurt mot graven for to av dem. For så deretter endelig ro og fred på gravstedet. Tid for ettertanke. Hva har egentlig hendt?

Der Jesus ble lagt lå linklærne, og litt bortenfor det kledet som var over hodet hans – nå sammenrullet på et sted for seg selv. Johannesevangeliet nevner at det var noe med selve synsinntrykket i graven som gjorde at den ene av de to umiddelbart trodde. Kanskje kjente Johannes Jesus igjen på måten alt var lagt. Kanskje var det noe med kledet som var over hans hode. Vi vet ikke nøyaktig hva. Men noe bidro med å skape tro i tidlige morgentimer.

Selv om Jesus hadde fortalt hva som kom til å skje, kom oppstandelsen uventet på disiplene. De hadde ikke tatt inn over seg at Jesus skulle dø. Derfor hadde de heller ikke hørt etter at han skulle stå opp av graven. Tenk hvor annerledes alt hadde vært for dem om de ikke hadde sovet i timen, men kunne ha gledet seg til oppstandelsens morgen, slik vi kan glede oss til å feire påskedagen – vi som vet at det kom en påskedag. Først ved synet av den tomme graven, og måten alt var etterlatt på, gikk solen opp over disiplenes tanker. Og hvilken soloppgang!

Påskedagens glade budskap er fundamentet for troen. Oppstandelsen er beviset på at Jesus er den Guds Sønn han sa han var. På påskedagens budskap henger hele vår frelse og evighet.

Det var i ettertid dem som forkynte et annet budskap og som ikke trodde slik Jesus og apostlene lærte. Thomasevangeliet og Judasevangeliet er blitt kjent for mange i de siste årene. I de første kristne århundrene ble det skrevet en mengde skrifter som gav seg ut for å skulle gi den fulle sannheten om Jesus. Noen av disse kunne være oppsummering av evangelieskriftene, det kunne være oppbyggelseslitteratur eller alternative religiøse tanker.

Både Thomasevangeliet og Judasevangeliet bærer preg av å ha blitt til i en gnostisk kulturkrets, og representerer en alternativ tro. Disse skriftene ble skrevet først etter at Det nye testaments skrifter forelå. De tok opp i seg mange elementer fra kristendommen, men hadde det til felles at de oppvurderte det åndelige som viktig på bekostning av det fysiske. De opererte med en så skarp delthet mellom det åndelige og det fysiske at det var uforenelig med deres lære at Det gamle testaments Gud kunne

være den eneste og høyeste Gud, fordi han skapte det fysiske. På liknende vis passet det heller ikke inn i deres lære at Jesus stod legemlig opp fra de døde. New age religiøsiteten, som vi kjenner fra vår tid, har videreført mye av tankegodset fra gnostisismen i dag.

Kirken har i alle århundrene etter Jesu død og oppstandelse holdt seg til de skriftene som ble til i det samme århundret som hendelsene med Jesus fant sted. De eldste av disse, noen av Paulus-brevene, ble skrevet bare 20-30 år etter Jesu død og oppstandelse. Også evangelieskriftene kom så tidlig at øyenvitnene til det som skjedde ennå levde. Dette er viktig for kirken. Allerede urkirken måtte sikre at ettertiden fikk den sanne historien om Jesus. Alle kunne kontrollere fakta ved å spørre dem som opplevde Jesus.

At det i ettertid alltid vil finnes dem som forfalsker historien, kjenner vi til også fra nyere tid. Nå, nærmere sytti år etter andre verdenskrig finnes det dem som benekter at jødeutryddelsene fant sted. Irans president Mahmoud Ahmadinejad har ettertrykkelig sagt at holocaust er en myte. I hans miljø og omgivelser er det mange som lærer det samme. Vi får bare håpe at skolebarna om hundre år vil bruke de eldste og beste kildene for å skaffe viten. De beste kildene vil til alle tider være øyenvitnefortellinger fra dem som så og opplevde.

«Det var jo ikke oppdiktete sagn vi holdt oss til da vi kunngjorde for dere vår Herre Jesu Kristi kraft og hans komme. Nei, vi var øyenvitner og så hans guddommelige storhet,» står det i Andre Peters brev (2Pet 1,16). I forhold til oppstandelsen var det aldri rom for synsing og løse antagelser. Kristi oppstandelse er et av vår kirkes viktigste lærepunkter. Sannheten er et helt sentralt begrep i vår kristne tro.

Paulus skriver: «Hvis Kristus ikke er stått opp, da er deres tro uten mening, og dere er fremdeles i deres synder.» Så avgjørende er oppstandelsen for vår frelse. Men hvilke bevis har vi for at oppstandelsen virkelig har hendt?

For det første. Den tomme graven bekreftes av flere vitner. De første vitnene var kvinnene vi hørte om. Det var disse som først så Jesus etter oppstandelsen og som fikk gå med det gode budskapet. Jesus sendte kvinnene som vitner om det de hadde sett og hørt. Men Det nye testamente er så ærlig med alle detaljer, at det også er med at kvinnene ikke ble trodd. Jesus skal ved en senere anledning ha bebreidet sine mannlige disipler at de ikke trodde det kvinnene fortalte. (Mark 16,14).

For det andre ble det hevdet at likrøvere kunne ha vært på ferde. Den første som nevnte muligheten var Maria Magdalena. Hun kom aller først til den tomme graven og hennes første tanke var at noen hadde tatt den døde kroppen til Jesus. Det ville vært en nærliggende forklaring, hadde det ikke vært for at romerske soldater var satt til å bevokte graven, og de kunne sitt yrke. Siden dukket det aldri opp noe lik som kunne motbevise oppstandelsen, og vi vet at det ville ha vært umulig for jødernes religiøse ledere å la være å bruke et slikt bevis, hvis det fantes. Men Maria Magdalena fikk et sterkere bevis da hun selv fikk treffe Jesus etter oppstandelsen.

For det tredje. Det er et bibelsted som har overbevist mange om at oppstandelsen er historisk. Paulus henviser til at Jesus ved en anledning ble sett av mer enn fem hundre mennesker på én gang etter oppstandelsen. (1 Kor 15). Så skriver han til menigheten i Korint at de fleste av disse ennå levde på det tidspunktet brevet ble skrevet. Med andre ord; var noen i tvil kunne de bare snakke med dem som hadde sett og møtt Jesus etter oppstandelsen.

For det fjerde. Tomas, han som ikke ville tro før han fikk se og føle sårmerkene til Jesus, han var også et av vitnene. Med sin avventende og granskende holdning ble han et godt vitne for skeptikere. Til ham sa Jesus: «Salige er de som ikke ser, og likevel tror.»

Vi som er samlet til høytidsgudstjeneste i dag hører til blant disse som ikke ser Jesus med våre øyne, men som likevel tror. Vi er henvist til øyenvitneberetninger fra de mange som den gang så, og vi er henvist til å høre det samme frelsesbudskapet som de fikk høre.

Å leve som kristen gir også erfaringer i møte med Jesus i hverdag og i høytid. «Troen er sikkerhet for det som håpes, visshet om ting en ikke ser.» Hebr 11,1. Troen er også erfaringsbevis.

Vår tro er basert på fakta, vitnesbyrdet er entydig. Hele skaren av oppstandelsesvitner, og hele Det nye testamentet samstemmer i dette, og slutter seg til profetiene i Det gamle testamentet: Jesus lever! Vi har en forsonet Gud. Den som tror er ikke henvist til en evighet under Guds vrede, men til et evig liv i hans kjærlighet og nåde.

Nå er nattens mulm forjaget, nå er tent vår livsens sol.

Nå er templets forheng draget bort fra Herrens nådestol.

Stenen over graven lagt veltet ble av Herrens makt.

Kristus brakte liv i døden, han stod opp med morgenrøden. NoS. 186,2.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.